

## Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

## в Австрії:

на цілий рік . . . . .	20 кор.
на пів року . . . . .	10 кор.
на чверть року . . . . .	5 кор.
на місяць . . . . .	1-70 кор.

## За границю:

на цілий рік . . . . .	16 рублів
на пів року . . . . .	8 рублів
на місяць . . . . .	1-70 рублів

або 36 франків  
або 18 франків

Поодинокі числа по 16 сот.

# РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня авіційні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

## Військове пропозиція.

Коли вже цукрова справа в спокійнім руслі комісії поступає до певного положення, надтягає нова хмара на політичний виднокруг в виді пропозиції військового. Бо справді молох милітаризму стає знов перед народи Австро-Угорщини з великими жаданнями так в грошох, як і в людях. Попри дальші фонди на нову зброю та укріпленя, пропозиція жадає ще і збільшеня контингенту рекрута. Бож і не диво, що против сих жадань, — хотяй они може потрібні і задля великодержавного становиска монархії і задля констеляції заграничної політики, іменно балканських заворушень виринає опозиція заступників вже і так податками страшно придавленого населеня.

Але не так ся, як инша опозиція стає небезпечною для військового пропозиція та невідгідного для правительства, ся опозиція, якій не розходить ся так дуже про саме пропозиція, як про инші жаданя, які при сій нагоді хотіли би вимочи на правительстві, котре вже і так чей досить має клопотів з кермованем державним судном. Найсильніша опозиція вийшла з Угорщини, де вже перейшло се в традицію, що супроти цюх тягарів на військо заступники народа жадають в заміну ріжних політичних і національно-культурних уступок.

Сим разом сі домаганя вийшки з уст самого президента угорського сойму гр. Апоніого і через те набирають тим більшої ваги. Домагає ся передовсім іменем Угорщини дволітньої військової служби, а відтак правних гваранцій що-до усталеня воєнного і мирного стану армії, якого не могло би правительство змінити через якийсь обсяг часу. Дальше зажадав реформи військового карного кодексу і процедури, рівномірного в Австрії і Угорщині розложеня урльопованя від військової служби, а вкінці усуненя 18. артикулу закона, який дозволяє військовости в разі потреби здержати ще і на четвертий рік служби.

Попри сі жаданя чисто милітарної ціхи, поставили Мадяри устами гр. Апоніого далеко ідучі національно-політичні жаданя, зміряючі до дальшого, майже цілковитого розділу армії. Іменно домагає ся речник Мадярів, щоби запасова резерва спільної армії контингентувала ся в однакій височині в Австрії і Угорщині, а решта угорського рекрута щоби безусловно стала приділеною до гонведів, під знаками і командою Угорщини, та щоби угорські офіцери лише у виїмкових випадках служили при не-угорських полках. Особи, не знаючі угорської мови в письмі і слові, не могли би — після жаданя гр. Апоніого — стати офіцерами в угорських полках, з виїмкою Хорватів, а також хоругви, знаки і герби спільної армії, по мисли дуалістичного устрою Австрії мали би бути також і угорські.

Вкінці зажадав гр. Апоній розширеня компетенції міністра гонведів на кошт обсягу діяльности спільного міністра війни та такого територіяльного поділу на доповняючі округи, щоби неможливим було тво-

рене окремих полків иншої народности, а щоби всі полки були мішані з частиною угорської молодіжи. Се становить найважнійше а заразом найнебезпечнійше жадане Мадярів в напрямі знаціоналізованя угорської армії і від него, як і від попередних они роблять зависимим своє становиско супроти нових військових пропозицій.

Також і в австрійській державній раді вже підготовлює ся опозиція против військового пропозиція. Молодочехи вправді виліминували се пропозиція від своєї обструкції, але се ще зовсім не лагодить їх опозиційного становиска, яке наміряють заняти супроти самого пропозиція. Клюб католицкого центра — як телеграфують з Відня — оголошує в комунікаті однозвучну заяву, що військово пропозиція в теперішнім виді є не до прийнятя з огляду на потреби сільського населеня, в першій ряді на потреби альпейских країв. Вислано до міністра краввої оборони депутацию, яка пропозиція йому бажане клубу. Инші сторонища ще не означили категорично свого становиска.

Тільки одно Коло польске заняло прихильно-викидаюче становиско о стілько, що на его засіданю ухвалено на внесене презеса Яворского, щоби при першій читаню ніхто з Кола не забирав голосу, бо «про давного міністра не повинно ся говорити зле, після засади de mortuis nihil, nisi bene, а новий не дав ся ще пізнати, тож не треба виривати ся з критикою на него». Супроти сего польска опозиційна праса визнає людських послів і т. з. сконцетрованих демократів, що сидять в польскім Колі, щоби кермували ся не зглядами на особу міністра, але на суть правительственного пропозиція, яке накладає нові тягарі на населене. Противники політики польского Кола хотіли би зробити з сего кабинетову квестію в Колі польскім та під натиском опінії спонукати лівіцію до виступленя. Хотий се їм найімовірнійше не удасть ся, то всеж може вплинути на зміну становиска польского Кола супроти військового пропозиція.

## Рускі бурси

В справозданю шкільної ради краввої про стан публичного вихованя в шкільнім році 1901/2. находять ся розділ, який містить спис всіх бурс краю. Виймаємо з него звістки про рускі (і мішані) бурси, щоби з їх віставленя було видно, скілько робить ся у нас на тім поли, а скілько і де треба ще доповнити сю працю, щоби витворюване інтелігенції стало у нас масовою і всенародною акцією, бо лише на тій дорозі ми можемо дійти до значіня і сили до правдивого і тревалого народного відродженя.

В Бродах християнска бурса містить 30 учеників і 6 ученикам дає безплатно харч. Став фонду вносить 9.811 К. До заряду належить директор гіми, двоє професорів і катехити обох обрядів. Окрім неї засновала ся в Бродах руско-українска бурса, і вже сего року увійшла в жите, наколи фондация о. Ефимовича дістала ся в кацапекі руки. (Сі засновки нових

бурс не обняті справозданем шк. ради) Бережани мають руску бурсу з власним мешкальним домом, на яким тяжить довг 6.000 К, а яка дає приют 42 ученикам. До заряду належить рус.-кат. катехит, В Бучачи збирає ся доперва фонд на будову польско-рускої бурси. В Дрогобичи бурса св. Івана Хрестителя має власний дім з огородом і містила 28 учеників. До заряду належать катехит і двоє професорів. Надто з фонду св. Тройці побирає трох учеників-Русинів стипендії від 40—80 К.

Ярослав має бурсу св. Николая, яка давала приют 20 ученикам в винаймленім домі, з оборотом фондом на р. 1901/2 К 4.426-5.

В Коломиї є аж чотири рускі бурси, з яких перше місце займає «Шкільна Поміч», що у своїм власнім домі вартости 10.000 К містить 34 учеників. До заряду бурси входять директор рускої гімназії і 4 професори. Бурса церковного брацтва ім. св. Николая (перейшла в руки кацапів) має власну реальність вартости 14.000 К і містить також 34 учеників. До заряду належить гіми. катехит і один учитель. Бурса філії «Педагогічного товариства» отворена з початком м. року містила 25 учеників. Головою віділу був один з професорів. Вкінці приватна бурса селян з Балинець, містила у винаймленім домі коштом батьків 21 учеників. Доходу мала 2.524 К. Надто дві перші бурси дають ще кільком ученикам безплатно харч, а «Шкільна Поміч» дає підмоги на вікт, одж, книжки, ліки і сира-ила мундурків за 226-94 К.

У Львові найчисленнійшою є бурса «Тов. педагогічного», бо мала 100 учеників, які за оплатою 12—20 К були приміщені в убикациях каменіці вдовичо-сиротинського фонду при ул. Вірменській ч. 2. Вісім учеників було безплатно. До заряду не належав ніхто з учительского збору гімназії. «Тов. педагогічне» закупило площу за 10.000 К, на якій має намір вибудувати дім бодай на 200 учеників. — Інститут св. Николая «Тов. педагогічного» при ул. Тетатинській ч. 19 містить 50 учеників, з яких 5 було безплатно, а решта за оплатою 30—40 К. Фонд бурси вносить 3.000 К. До заряду належать 2 професори і катехит. — Бурса Ставропігії має 20 учеників; до заряду не належать ніхто з професорів. — Бурса «Народного Дому» не дає приміщеня (!), а тільки харч 10 ученикам. — Інтернат о. митрополита на 24 учеників не був ще організований минулого року.

Новий Санч має дві бурси, з яких одну «Руску бурсу» загарбали москвофіли враз з реальністю вартости 46.000 К. Ся бурса містила 34 учеників, а головою єї був заст. катехита. Другу «Руско-українську бурсу» засновали народовці в р. 1902. і примістили в ній 16 учеників. В Перемишлі бурса св. Николая, основана на памятку ювілея цесаря Франца Йосифа I, стоить під зарядом директора гімназії і пяти професорів. Бурса має власну хату вартости 64.000 К, на якій тяжить позичка 25.000 К. Оплата учеників вносила разом 18.748 К, а субвенция, складки і датки членів піднесли сей оборотовий фонд до 24.232 К. Бурса містила 90 учеників. Надто користають ученики з діяльности: «Тов. ім. св. Кирила» (від р. 1896), яке справляє їм мундурки даром і по полонній ціні, минулого року на суму 473 К, «Церковного брацтва ім. св. Нико-



ла не, яке видало на книжки і одж 156 К і Тов. Руских Жінок, яке уділило 30 ученикам запомоги в квоті 306 К.

Самбірська руска бурска призначена головню для учеників народних шкіл і семінарій (43) містить також 7 гімназіястів. Один з професорів належить до виділу, а головою є о. Ортинський, катехит учит. семінарій.

В Станіславові бурса «брацтва св. Николая» має власну реальність з кількома домами, в яких містить ся 78 учеників і мешкають настоятелі. До заряду належать катехит і два професори; бурса знаходиться під впливом станіславських галасів. Друга бурса «Тов. Педагогічного» містить у винаймленім льокалю 32 учеників, з тих 17 гімназіястів. До заряду належать 3 гімна. професори.

В Стрию заложена бурса в р. 1896, має власний поверховий будинок. Фонди бурси виносили 9.290 К 89 сот., розходи 11.199 К 42 сот.; учеників було 40, (з тих 2 з народної школи). До виділу належать 3 професори. В Тернополі «Руска бурса» має власний будинок, про який сировоздане каже «під гігієнічним зглядом без закиду»; просторе подвіре і сад. Містила 52 учеників, з тих 7 реалістів. До управи належать катехит і професор як голова. Біляне бурси виносить в доходах 15.636 К, а в розходах 15.620 К. — Окрім бурси завязало ся «тов. шкільної помочи св. Николая», в якій рішачий вплив мають також директор і професори рускої гімназії.

З сего зіставлення показує ся, що в руских бурсах знаходиться загалом 776 учеників повне приміщенє, відповідає гігієнічним вимогам. На загальне число бурсаків в Галичині, яких сировоздане шкільної ради краввої подає на 1.780 учеників — а се майже половина і свідчить гарно про діяльність наших шкільних товариств та суспільну цвирість до просвітної праці. Однак коли зважити, що польська як і жидівська суспільність, замешкана переважно по містах, не відчуває такої потреби бурс, як ми, Русини, та що в наших бурсах є переважна часть вихованців за доплатою, то мусимо признати, що і тут наша акція є доперва в зародку. Нехай-жеж ці цифри стануть нам покликом до оснóвування селянських бурс для шкільної молодіжи, щоби масовою продукцією інтелігенції ми скорше могли стати в ряді висококультурних народів.

### До ситуації.

Як звісно, ві вторник пополудни зібрала ся секція для Чех, щоби дальше вести німецько-чеські переговори. На сім засіданю мали молодочехи виступити з начерком язикового закона, який мала виробити вибрана 11. с. м. комісія (др. Крамарж, др. Форшт, др. Пантучек). Однак комісія не предложила на вторковім засі-

даню ніякого начерку, а секція для Чех не приступила до вибору субкомітету для сеї справи, бо до сего навіть не забирала ся. Побюювано ся, що як-раз в секції для Моравії можуть переговори розбити ся, позаяк Німці заняли в тій секції зовсім неприхильне для справи становище, а тимчасом дійшло до розбитя переговорів як-раз в секції для Чех.

Коли зібрала ся секція для Чех, виступив др. Пацак з заявою, що заступники чеського народу не можуть приступити до нарад над упривильненем язикової справи на основі правительством поданого начерку і домагав ся переведень двоязиковости в цілих Чехах. Іменем Німців заявив др. Епінгер, що они з великою перемогою взяли участь в переговорах, і ддятого пильно мусять бачити на се, щоби тут міродайною була така вихідна точка, яка відповідає їх давно відомим домаганням. Заява д-ра Пацака усуває всякі основи до таких переговорів і ддятого запитує він Чехів, як они уявляють собі дальший modus procedendi.

Міністер-президент др. Кербер повторив ще раз, що правительственный начерк не є останнім словом, що можливі в нїм зміни, і положив на се притиск, що не субстрат до порозуміння, але порозумінє є головню річю. Можна отже і без чеського начерку і без правительственного пересправляти про питання, які вже стілько разів прилюдно обговорювано. Найважнійша річ, щоби вже раз сю справу обговорено, а такі справи найліпше обговорити в тіснійших субкомітетах.

Гр. Сільва-Тарука висловлює іменем чеської шляхти жалє, наколи би переговори мали розбити ся і є за тим, щоби навязану нитку переговорів дальше снувати і ддятого попрає внесєне д-ра Епінгера, щоби засіданє перервати, щоби обидві сторони могли порозуміти ся щодо дальшого поступованя.

Після цілоднинної перерви і окремої наради обидвох сторін заявив на дальшій засіданю др. Герольд, що по відступленю д-ра Кербера від правительственного начерку. Чехи готові вибрати заступників до субкомітету, який мав би обговорити дотичні справи, як и. пр. язикове питанє, реформу адміністрації, і там Чехи поставлять свої внесєня. По промові д-ра Герольда зазначив др. Епінгер, що Чехи виступили з домаганнями, які представляють ся диктатом неможливим для Німців, а позаяк і правительството наче би полишило свій начерк, отже нема основи до дальших пересправ, тимто вибір субкомітету є безпредметовий. Після того конференції замкнено, а чи они коли небудь зберуть ся, не відомо, ддятого можна ўважати переговори німецько-чеські розбитими, покінченими.

Неперечно вплинув на долю сих переговорів маніфест Narodni-x List-ів, про який ми вчера писали, як і побідний триумф чеських

аграрників в Празі, де їх славлено лицарями дня.

Виконний комітет чеський в Празі ухвалою з 11. с. м. полишив молодочехам свободу в виборі дальшої тактики в радї державній і над сею справою нараджував ся чеський клуб перед засіданєм палати в середу. Не дійшовши до ніякої ухвали, відрочив сю нараду на четвер, тимчасом в середу почали молодочехи дальшу обструкцію, а рівночасно розпочали з міністром краввої оборони переговори про деякі домагання щодо військового закона а іменно в справі резервістів.

Від уступок і становища міністра оборони краввої буде зависиме, чи молодочехи будуть дальше вести обструкцію і чи рада державна верне до стану з 17. жовтня 1902, чи ні.

На всякий спосіб треба признати Чехам, що ведуть свою політику свідомо, ясно і консеквентно. Отсе доносять телеграфічно, що вчєра на засіданю молодочеського клубу пос. Герольд поставив ось яке внесєне, яке і ухвалено: Молодочеський клуб рішає обставати при своїй ухвалі з 16. жовтня м. р., а іменно побюювати теперішнє правительството д-ра Кербера всіми допустимими парламентарними средствами і застерігає собі вибір тих средств в кождім випадку. З тактичних зглядів признає клуб першенєство перед своїми наглими внесєнями: полагодженю цукрового предложєня, першому читаню військового закона, та наглим внесєням в справі недостатків в прагских висних школах і в справі регуляміну палати.

## Новинки.

— Календар. В суботу: руско-кат. Теодозия пренод.; рим-кат. Тимотея. — В неділю: руско-кат. Татіяни; рим-кат. Наверненє св. Павла.

— Стан здоровля ВПрєосєв. Митрополита Шептицького поправляє ся з кождим днем, мимо того, що в остатних днях лікарі замітили мале запалєне оболони легких.

— Директор театру п. Мих. Губчак перебуває від кількох днів у Львові в ціли інстрадуваня руско-українського театру в столиці краю. Хотячи гідно запрезентувати так свою дружину, як і новий, добірний репертуар, п. Губчак чимало мав трудностей у вишуканю відповідної салї для театру. Коли переговори за салю Фільгармонії розбили ся задля того, що сезон фільгармонічних концертів має трєвати аж до кінцє мая, директор нашого театру поробив стараня, щоби заняти бодай третю з ряду, амфітеатральну салю у Львові, с. в. салю в пасажи Германів т. в. Кольосей. Директор Кольосей п. Торн дає свої представлєня лише до 15. лютого с. р., а відтак займе салю на цілих 6 тижнів, від 18. лютого до 31. марца, наш народний театр. Знаменита акустика салї, як і нові декорації, світляні ефекти електричного освітлєня і машинєрия великої сцени — будуть становити гідні рами для руско-української драматичної штуки.

Др. Ярослав Окуневский.

### Письмо з Крети.<sup>1)</sup>

Суда, 26. жовтня 1897.

У пристани Суда лежить на якорі чотири военні судна англійські, чотири австрійські, чоти-

<sup>1)</sup> Крета (Кандія), вузький а довгий острів на Середземнім морю, на південнім сході від Греції. Гориста она, але долини плодovitі, ріки короткі і літом висихають, підсєне загалю лагідне та інколи доскулює літом сіроко. Рільництвом, шовківництвом, плеканєм оливок і скотом займають ся мешканці острова, а в їх до 280 тисяч (32 на 1 км<sup>2</sup>), з чого 73% християн і є живуть у горах, а 26% магомедан, підсуваючих ся все під укріплєні місцевости. — Всяка культура занедбана. — В половині XVII-го столїтї відбили Турки острів від Венеції, а тоді Сфакіоти цофнули ся в гори і воюють з Турками. Участь у грецкім повстаню 1821. р. не придбала їм позитивних користей, а цілий ряд дальших борб против Порти все присмирляла європейські держави і не позволяли Греції міпати ся до Кретейців, котрі піддали ся формально, зглядно прилучили свою територію до Греції. В р. 1896 почала ся «кретейська війна» і хто з нас тоді не займав ся нею, не спочував із борцями за свободу? З ласки великих держав, «європейського концерту», а також задля нещасної війни грецько-турецкої, в котрій знов Австрія і Росія дбали про інтерес Туреччини

ри величезні російські, два великани італійські і ще кілька турецьких та два менші французькі. На північнім березі острова Крети патрулюють торпединєрки, та й у Каней<sup>2)</sup> ще стоять залогою военні судна, і у Кісамо, і у Ретимо, і у Ієарапетра.

А на землі єсть один баталїон австрійської піхоти, один баталїон італійських «bersaglieri», російська піхота і артилерія, англійські шотландці з артилерією і Французи. Про Джевада-пашу і єго Турків уже не казати.

Турки боронять тут свої провінції, а 10 або й більше тисячів європейців єтьють тут для охорони порядку та «європейського концерту». — А як той європейський концерт виглядає з близька, цікаво сему приглянутись.

Німецьке судно «Kaiserin Augusta» стояло тут і було першим, що пустило кулю на повстанців. Німці брались на серію до діла — до поконаня кретейської гидри і до «привєрненя мира в Європі». Та коли побачили, що справа затягаєсь на довгий кисіль, они полишали на березі в Каней 12 мужа з одним офіціром. Ось то «і ми тут в європейскім концерті»... На за-

— Кретейці окрім якоїсь конєституції і автономії не злюбули нічого.  
<sup>2)</sup> Канеа, Суда і прочі названі місцевости, се пристані на Креті, та всі они непригідні, відсловені — одна тільки пристань безпечна, а то: Судабай.

нятій європейськими військами кріпости в Каней підносять они — тих 12 мужа — кождого ранку свій германський стяг. Значить: «і ми тут є!»

Судно «Kaiserin Augusta» стоїть на якорі в Фалєрон<sup>3)</sup> з дулами пушок на Акрополіс<sup>4)</sup>. З династисю в Греції може трафитись яка біда, а жінка наслідника престола все-таки княжна пруска, сестра германського імператора...

Про Англичан і їхню ролю в «концерті» розказував мені один Грек з міністерства заграничних справ, котрий в свій час стояв в Ате-нах на чолі т. зв. кретейського комітету.

Повстанє на Креті розгорілось. Полковник Ваєсєс уже стояв на Креті з помочию для-одно-вірців. Треба було конечно висилати їм з Греції живність, риштунок і одежу. А тимчасом стояла вже кругом бльокада «європейського концерту». Щож тут почати?

Кретейський комітет виправив з Пірея судно наладованє всяким добром. Тої ночі патрулювали Англійці. І ось англійський корабель

<sup>3)</sup> Фалєрон, на захід від атењської пристані Пірея — колись славна пристань, нині купелеве місце для Атењців.

<sup>4)</sup> Акрополіс — твердиня, отже кождий город старинний має акрополіс, т. є. центр военного і релігійного життя, а побіч неї доперва лягало місто торговельне і сказати б, буржуазне. Найбільшу славу мала акрополія атењська, прикрашена безсмертними творами грецької штуки



які повинні дати забути львівській публіці на подальше та недолідне положення салі, яке впрочім не перешкаджало фреквенції на... борбу силачів. Директор Губчаков, який, як зачуваємо, приготував також деякі гостинні виступи голосних земляків-артистів, належить ся признати за его рухливість і підприємчивість.

— **Відповідь сенату** львівського університету на протест внесений рускою молодіжкою академічною в справі відчитування роти приречена в рускій мові, звучить дословно так:

Ч. 287. В залагодженю поданя Панів з дня 18. XII. 1902. містячого протест протів відчитаня роти приречена акад. при відбутій дня 15. і 16. XII. іматрикуляції ново-вписаних слухачів лише в язичі польскім, також містячого просьбу о визначеня для руської молодіжки академічної нового речинця іматрикуляції, при котрім формула приречена була би відчитана в язичі рускім — Сенат академічний звертає Панам подане се без успіху. Помінаючи вже однак, що Панове не були способом відбутя іматрикуляції несподівано заскочені, понеже сей акт відбув ся після дотечерішого права і звичаю, помінаючи дальше, що раз відбутій правно акт іматрикуляції є через те саме важний — проте повтаряти його ані не можна ані нема потреби — рішаючими суть тут привиси о язичі урядовім і правний характер самого акту іматрикуляції, наколи тойже акт іматрикуляції є актом урядовим внутрішнім, протое може він відбутя ся лише в язичі урядовім приписанім для служби внутрішної в університеті, а не в жаднім инім, а то силою приписів обовязуєчих, означаючих після справ внутрішного урядованя в університеті (розпор. мін. з 1. жовтня 1850. ч. 8.214 видане на підставі ціс. постанови з 1. жовтня 1850.) також язик, якого в залагодженю сих справ уживати належить (ціс. пост. з 27. цвітня 1879. і розп. мін. з 5. мая 1879. ч. 174. д. у. кр. в звязи з ціс. пост. з 4. червня 1869. і розп. мін. з 5. червня 1. 69. ч. 24. д. у. кр. §. 1. також розп. мін. з 20. марця 1902. ч. 583.) точка(?)

В кінці закидує ся Панам ужитя виразу і форми «протесту» понеже по гадці §. 6, 69. і 70. висше згаданого розпорядженя мін. з 1. жовтня 1850. ч. 8.214 молодіжк академічна має право лише до вношеня рекурсів зглядно зажаленю але не до вношеня протестів протів зарядженя властей академічних. З Сенату академічного львівського університету. *Ochenkowski*, в. р.

— **3 товариств.** Загальні зборя тов-а «Руский Народний Дім в Сяноці» відбудуть ся в понеділок дня 2. лютого с. р.

Заходом «Тов-а Руских Женщин» і «Рускої Бесіди» в Перемишлі відбуде ся в неділю д. 25. с. м. в комнатах «Рускої Бесіди» відчит д-ра Долінського. Дохід призначений на перемиску філію «Сокола». Початок о 8. год. вечером.

— **Група деканальна Товариства св. Ольги** засновує ся в деканаті Олескім. Подане до намісництва підписало 17 пань.

— **Забави.** «Руска Бесіда в Сяноці» устроює дня 2. лютого вечерок з танцями в салі т. зв. «Рамеріка». Стрій для пань візитовий, для панів балевий. Вступ (за запрошеними) 3 К від особи.

В понеділок дня 2. лютого с. р. буде в салі «Народного Дому» в Бережанах вечер з танцями на дохід «Рускої Бурси» в Бережанах. Вступ 2 К від особи, білет родинний на 4 особи 6 К. Початок о 8. год. вечером. Стрій для пань народний або візитовий, для муцян балевий.

не то що нічого не бачив, але ще й беріг освітив електрично, щоби ночью легше все виправити...

Другого разу випало так, що патрульну службу робили Росіяни. Повстанцям було треба дати поміч конечно. Отже приходить до російського адмірала офіцар англійский і предкладає в імени свого адмірала, що, мовляв «ви не трудіть ся — наше судно стоїть готове...» Благодать! І знов повстанці дістали на беріг все, що їм було треба. Англійский офіцар сказав їм лише: «Be quick! — справляйте ся скоро!»

Треба й те знати, що одинокий телеграф, котрий лучить Крету в Европою, находить ся в руках англійського товариства.

Англичани, здаєть ся, вже своє діло довершили; чого їм треба було, те й зробили. Тепер уже витягають з Крети своїх шотландців і шлють їх в Єгипет, а там дальше в Індію.

А другі европейські нації з «концерту»? — Пішли спасати «порядок» і оперлись ні в сих ні в тих, не знають, на яку їм ступити і як із сеї справи вийти «з гонором».

В чім же лежить суть цілого т. зв. кретенського повстаня?

(Конець буде).

— **Віденська парохія.** Одержуємо отсе вияснене з просьбою о поміщеня, яку вдоволяємо в імя засади *audiatur et altera pars*:

Правдою є, що Відень довго чекає на пароху, але щоб провізорія виходила на шкоду церкви і вірних, того чейже твердити не можна. Ваш чесний дописуватель «не хоче розводити того лиха, котре загніздо ся підчас провізорії»; однак було-б пожаданим, щоб він подав хоч один який факт, що свідчив би про те, що я, як завідатель, ділаю на некористь церкви і вірних, та не бояв ся підписати свого обжалованя. Поки що роблене загальних закидів без конкретних фактів уважаю за просту злобу, для якої я певно не подав причини. Пише чесний дописуватель, що на Новий рік зачудовала всіх славянсько волоска служба Божа. Річ має ся так: Як давніше, так і тепер відправляє ся о 9. годині в неділі і свята співана служба Божа румунська, але дописуватель того очевидно не знає.

Церков св. Варвари не є призначена виключно для Русинів, але для всіх греко-унятів. Був час, що Румуни були навіть парохами. Тепер церков в наших руках, Румуни уважають ся за гостей, асигнують нашим святикам при торжественійших відіравах. Др. Т. Сембратович, бл. п. бувший парох, відправляв разом з Румуном Френтіом, я через три роки рівнож в Румунами спільно правив кілька разів до року, як се стало ся і тепер на Новий рік. Не є се «волощеня нашої церкви», як пише чесний дописуватель, але з его стороны лише незнає обставин віденської церкви. Що-до того, що в приходскім уряді і церкві є написи виключно німецкі, се правда. На дверях канцелярії парохіальної від давна є напись в двох мовах. В церкві є оголошеня в трех мовах; рускій, румунскій і німецкій, бо сего вимагають віденські обставини. Дописователь нарікає на спів дяків; з его письма може хтось думати, що держава оплачує з десятьо дяків. Є двох дяків, що були вже за бл. п. пароху д-ра Т. Сембратовича, співвають як давніше, а сли котрий з наших побожних земляків прийде до крилоса і не співває цілком коректно, то викинути его предць не можна ані заборонити співати — се діє ся впрочім в кожій церкві. Як-раз на Новий рік, хотяй співав лиш один дяк, бо другий захорував на запалене легких, спів всіх вдоволів, бо дотичний дяк має голос так добрий, що міг би сьміло ривалізувати з неондим оперовим співваком. Що-до хору, котрий після чесного дописователя має співати лиш кілька місяців, річ має ся цілком інакше. Державі влатить річно на хор 1200 зр. Хор співває 42 разів до року. Одна служба Божа, числячи співваків і диригента, коштує 45 зр. найменше. Нехай собі чесний дописователь почислить, кілько ще святикняк мусять надто доплачувати до хору. Тепер буде лишне, бо від першого січня буде окремо державою плачений диригент.

Відклик до Іх Ексц. Митрополита «щоб положив конець провізорії, бо парох зробиць лад з непорядком», є в данім случаю неоправданий. Іх Ексц. Митрополит знають про стан нашої церкви дуже добре, бо мали нагоду нераз бачити его самі лично.

Я сам бажаю того, щоб провізорія уже скінчила ся, але не тому, щоб були непорядки, а тому, щоб дописуватель мав нагоду переконатись, що сей стан і дальше мусить істнувати, як се вимагають обставини і спроможність віденської парохії. — *о. Ів. Уруский*, завідатель церкви св. Варвари у Відні.

— **Огонь в дівочім институті в Перемишлі.** Опів до 1. год. в ночи з вторника на середу вибухнув огонь на поді лівого крила будинку руского дівочого институту в Перемишлі. Институт є — як звісно — мурований і критий бляхою. Коли прибула пожарна сторожа, огонь обняв вже дах. Ратунок здавав ся бути неможливий, бо в наслідок морозу вода замерзла. Однак сторожа пожарна порадила собі скоро; розбила піддаше і по пів години згасила огонь без води. Пожар, як показало ся, вибухнув в складі біля, мабуть з причини неосторожности зі світлом. Шкода є невелика і обезпечена в «Дністрі».

— **Агітатор др. Козловский** устроїв дня 21. с. м. польский зїзд в Гусятині, на який прибуло — як пише *Gaz. par.* — 400 осіб: дідичів, ксьондзів, селян і жидів, сих послідних мабуть найбільше, бо в Гусятині є їх досять. Зїзд почав ся агітаційною промовою д-ра Козловського на стару тему «уцїску» Поляків Русинами і натяганнями доказами з історії про польську опіку над Русинами. Дальші бесідники, яких було лише кількох, обговорювали справи народовой організації і виводили жалі на нуту заїнтоновану д-ром Козловским. Вкінці вибрано комітет мужів довіря, до якого вийшли мабуть всі присутні, разом з жидами — разом всіх 52.

— **Красва рада шкільна** іменувала в народних школах: Фр. Терлецкого учителем 5-кл. школи в Рудняку; Едм. Лучинського учителем 5-кл. школи муж. в Книгинів-Гірці; Ол. Ясінську учителькою 5-кл. школи жін. в Тисьмениці; Мар. Зачківну учителькою 5-кл. школи жін. в Радехові; Стан. Віхерка управителем 4-кл. школи в

Мариямполь; Вікт. Адамчиківну учит. 4-кл. школи в Лянцкороні; Івана Влошка управ. 3-кл. школи в Янові. Управителями 2-класових шкіл: Теодора Бундзяка в Сопові; Тому Цибяка в Вербіжці нижній; Леооп. Фрога в Лентовні; Войт. Косьора в Слобідці. Учителями і учительками 2-класових шкіл: Генр. Бартівну в Барвальді середній; Ядв. Пляннерівну в Тарганицях; Стеф. Гірську в Ленчах горішній; Мар. Офярську в Любчи; Ант. Гживінську в Верхославцях; Еміля Сполітакевича в Сельци беньковій; Мар. Приходку в Польній; Станиславу Герляхівну в Тарнові; Мар. Карчмарчиківну в Вепрі. Учителями і учительками 1-класових шкіл: Мик. Івангишина в Вербіжці вижній; Франц. Залучковського в Рогатині; Людвіку Лісівну в Вікні; Йос. Людвінську в Язвнях; Мар. Бартківську в Сквцях; Франц. Куся в Гарбутовичах; Івана Потиралу в Дубовій; Ол. Терлафайну в Мартиніві новім; Каз. Гаїківну в Дичках; Волод. Галдєвського в Ліхвині; Коист. Гардолінського в Плугові; Адольфа Кульшійського в Гвіздці.

Кр. рада шкільна перенесла: Ол. Балову з Загірника до Возьник, Кар. Гарбенівну з Кінвського до Берегів долішних; в стан супочинку: Бол. Ходзівського управителя 5-кл. жін. школи в Соколові.

— **Позички на будову шкіл.** Кр. рада шкільна признала безпроцентові позички на будову шкіл громадам: Мельниці, борщівського округу, в квоті 5.000 К і Сапарів, станицлавівського округу, 1.000 К.

— **Блискає і гремить в зимі.** Оноді доносили часописи, що на Литві в окресности Ковна греміло і блискало як серед літа. Вчора рано замічено те саме явище над Віднем. Блискавки перетинали погідне небо невече в літі перед бурєю.

— **Бровар в Пільзні.** Спілка капіталістів з Відня і Німеччини з капіталом 8 мільонів корон має побудувати великий бровар в Пільзні, повітовім місті на Вислоку в Галичині, аби вести конкуренцію з броваром в чеськім Пільзні.

— **Направа мосту в Галичи.** Красвий виділ вислав інженера Зінкевича до Галича в ціли переведеня потрібних робіт для направи моста, ушкодженого послідним відпливом ледових криг. З огляду однак на зимову пору надійте ся, що міст буде можна доперва по 4 до 5 неділях віддати знов до публичного ужитку.

— **До Китаю і Япанії.** Сибірська залізниця вправді ще не доведена до послідної стациі, якою є Шангай в полудневім Китаю, але небагато пічне ся рух на цілм шляху. До тепер істнує правильна їзда до Порт-Артура над Тихим океаном. Товариство спальних вагонів, яке долучує один вагон до кожного тижневого поїзду сибірської залізници, оголошує час треваня і ціни їзди з Европи до Китаю. Подорож з Берлина до Япанії буде тревати 17 днів, до Пекіна 19 днів, до Порт-Артура 15 днів, а до Шангаю 20 днів. Ціна їзди з Берлина до Владивостоку буде коштувати I. класою 658 марок, а II. кл. 415 м. Подорож морем з Бреми або Гамбургга до Шангаю коштувала доси в каюті I. класи 1.500 марок, в каюті II. кл. 860 м. — отже два рази дорожше, як залізницею.

— **Дрібні вісти.** Красвий виділ уділив рускій захоронці для дітей в Печеніжині 50 К запомогти. — Здефравдована квота і сільнім бюрі краєвого виділу виносись 62.380 К.

— **Родимці! Памятайте на бурсу Руского Товариства педагогічного у Львові!**

**Наука, штука, література.**

В концерті «Льв. Фільгармонії» з 22. січня дано вперве Мендельсона увертюру «Сон літньої ночи», а надто повторено сінфонічну поему Рішарда Штрауса «Смерть і преображене». Оба твори вийшли зпід управи п. Челяньского знаменито, хоч ціла поліфонічна середина твору Штрауса була надто глушена беззглядностию тимпанів, котрі чейже не повинні виступати на перше місце. Артист опери варшавської, п. Віктор Громбчевский вдоволів нас всесторонно. Артист відспівав арию з опери Массенета «Le roi de Lahore», арию з опери Вердіого «Масковий баль», а відтак програмово і надпрограмово: Галя мелодійну баркаролю: «Ach, zejdź do gondoli, kochanko ma» і Монюшка пісні: «Козак», «Дві зорі» і «Боева пісьнь» і краковяк: «Wesół i szczęśliwy». П. Громбчевский образував ся під рукою Рещкого. Голос его барітоновий ясний, милий і гнучкий, фразоване умне, інтонація чиста. Опері варшавській можна лише позавидувати такої артистичної силі. В «Саршен-ї» не розвинув однак артист відповідної сили. Публика приняла молодого віком артиста



з одушевленням і нагорожала його по кождім виступі добре заслуженими оплесками. Здає ся, що і «урядові» рецензенти польських дневників, котрі в найновіших часах одушевляють ся «ruklegzami» вроди ділетанток, а сьмівакам ведлять ще «учити ся сьбіву», не винайшли би на Громбчевскім «темних шлях». Скрипкарка Стелля Dyez занедужала і не прибула на концерт. Її заступив п. Гуммель, відогравши «Rondo» Сен-Сена в супроводі оркестри. Другий номер єї виступу заступив п. Челяньскій увертюрою до «Тангайзера».

— Репертуар Львівської Фільгармонії. В суботу 24. січня великий концерт фільгармонічний при співучасті Віктора Громбчевського, артисти варшавської опери і Генріха Мельцера, п'яніста. Програма: I. 1) Вагнер: Марш з оп. «Тангайзер». 2) Лішт: Концерт Es-dur, відограє в т.в. орх. Г. Мельцер. 3) Чайковскій: Арія з оп. «Евген Онегін», відсьпіває В. Громбчевскій. II. 1) Х. В. Алякан: Жалібний марш. 2) Массенет: Арія з оп. «Геродияда» відсьпіває в тов. орх. В. Громбчевскій. III. 1) а) Брамс: Інтермеццо, б) Сіндінг: Імпромпту, в) Мошковскій: Етюда концертна, відограє Г. Мельцер. 2) а) Тессурін: «Я снілем», б) Крацер: Думка, відсьпіває В. Громбчевскій.

— Ціни місць значно знижені; початок о 6<sup>1/2</sup> год. веч.

## Телеграми.

**Відень, 23. січня.** На нинішнім засіданню державної ради п. др. Фукс і тов. (католицке сторонництво людове) поставили наглядче внесенє на зміну регуляміну палати послів.

**Царгород, 23. січня.** Замах на вірменського патріарха має мати політичний характер. — Ув'язнений справник замаху мабуть вмерє в в'язниці в наслідок побоїв, які одержав від розлюченої товпи.

**Маракайбо, 23. січня.** Бюро Райтера доносить, що містечко Сан Карльос, бомбардованє німецькою ескадрою, згоріло до тла. З фортів коло сего містечка острілюють Венецуельці німецькі пароходи і що мінути віддають один гарматний стріл.

**Тифліс 23. січня.** Оноді дало ся ту чути сильне землетрясенє.

**COLOSSEUM Ernesta Thorna**  
у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Снішна  
Найславніша програма!  
від 16. до 31. січня 1903.

При співучасті військової музики 30. п. н.  
1) Увертура. Рекламограф. 2) Trio Larinis, на вислжих ливах. 3) Дружина Manello-Marnitz, еквілібристи. 4) Les Battignoles, комічно-музикальні ексцентрики. 5) The Ebrados, комічні гімнастики на подвійнім року і пародія запасів. 6) Американський біоскоп. 7) Орхестр. 8) Дружина Leonidas з Америки, яка складає ся з 100 осіб і 75 продукующих ся звірят.

Що дня о 8. год. вечером велике представленє. В неділю і сьвята два представлєні. Що втніці High-Life представлєнє. Білєти вчасніше можна замовляти і набути в конторі Пальона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

### Товариство взаїмних обезпечєнь

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»).

є одиноким руским Товариством асекураційним.

Фонд «Дністра» з днем 31. грудня 1901.

Фонд релерновий . . . . .	386 402 кор. 83 сот.	} разом 645.3 <sup>3</sup> кор. 59 сот.
Резерва премії . . . . .	205 227 " " "	
Резерва спеціальна . . . . .	6 000 " " "	
Фонд емеритальний . . . . .	47 753 " 76 "	

«Дністер» обезпечєє будинки як також збіжє і пашу против шкід огневих. Вєт три В.І. Ординарияти припоручили «Дністер» Вєч. Духовєвєству і всім віришм.

Оплата премії в «Дністрі» є уміркована, а чистий зиск — надвижку з оплат — розділяє

«Дністер» межі своїх членів яко звороти. В р. 1900. і 1901. виносить зворот 8%. Шкоди виплачує «Дністер» дуже скоро, а оцінку шкід переводить разом з делегатом і 2 членами місцевими. До 31. грудня 1901. виплатив «Дністер» 5.075 відшкодовань в сумі 2,656.787 кор.

Члени «Дністра» можуть без перешкоди затягати позички в Банку красєвім і касах ошадности, бо каси ті приймають волєси «Дністра» при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечити через «Дністер» — капітали на дожите, посмертні капітали, посаги, ренти і т. д. — краківскім Товаристві, а з провізії від тих обезпечєнь відступає «Дністер» часть на рускі добродійні ціли.

Агенції передає «Дністер» радо селянам, господарям, особливо де нема «Дністра». Агенти заробили 349.486 кор. провізії.

Селянє! убігайте ся тільки о агенції «Дністра».

Від огню обезпечайте ся тільки в «Дністрі».

На жите обезпечайте ся тільки через «Дністер».

### НАКЛАДОМ ХОЙНАЦКОГО.

Лев Лопатинський.

## СВЕРПУХА

комедія з сільского  
житя в 3 актах  
Ціна 60 сот.

З житя схоплені типи, погідна веселість і простота сценічної обстановки чинять сю комедію дуже пригідною до вистави навіть для менших аматорських кругів.

Набути можна в Ставропільській книгарні  
у Львові.

### Читайте!

### читайте!

## Новє виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство «Просьвіти» бажаючи, щоби в кождій рускій хаті находили ся твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. в. «ПОЕЗІЯ Т. ШЕВЧЕНКА». Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнішою окрасою руских хат. Папір веліновий, формат на взір європейських кляєвків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опу-сту. Висилає ся тільки за надісланєм 2 кор. 30 сот. на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ «ПРОСЬВІТИ»** у **Львові** (Ринок ч. 10.).

### Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1902.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годні				відходить о годні			
6:10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня	6:25	до Сучани, Жидачева, Керемезе, Потутор				
6:20	з Чернівців (Іцкан, Галац), Чорткова	6:30	до Підволочиск (Київ) Бродів дв. головний				
6:50	з Брухович, щод. від 15. мая до 14. вер. вк.	6:43	" " " дв. Підзамче				
7:45	з Янова	6:35	до Лавочного (Пешту) Ворислава, Дрогобича				
7:40	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче	8:30	8:40 до Кракова (Відня, Праги), Берлина				
8:00	на дв. головний	2:55	9:00 до Лавочного, Хирова, Калуша				
8:10	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова	9:15	до Янова				
8:15	з Сокала, Рави рускої	9:50	до Вєлєця, Сокала, Любачова				
8:50	з Кракова, Відня, Праги, Берлина	10:30	до Чернівців, Потутор				
10:25	з Ришова, Любачова	10:40	до Тернополя, Потутор, дв. Підз.				
11:55	з Станиславова (Керемезе, Потутор)	10:57	" " " дв. гол.				
1:10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава	1:25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в не- дїлю і сьвята				
1:23	з Янова	2:15	до Брухович від 15. мая до 14. вересня в недїлі і сьвята				
2:20	з Підволочиск, Количинців на дв. Підз.	3:05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.				
2:35	на дв. голов.	3:15	до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.				
3:14	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)	3:26	до Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.				
4:40	з Кракова, Стрия, Скольного (1/5 - 30.9)	3:30	до Ряшева, Хирова, Любачова				
5:11	з Підволочиск (Київ), Бродів на дв. Підз.						
5:35	" " " на дв. голов.						
5:40	з Чернівців, Іцкан						
5:50	з Кракова						
		НІЧ					
		12:45	6:10 до Станиславова, Жидачева				
			6:20 до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)				
			6:30 до Янова від 1. мая до 15. вер. будні дни з від 16. вер. до 30. цьвіт. 1903. щоденно				
			6:35 до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова				
			7:10 до Сокала і Рави рускої				
			8:16 до Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)				
			8:25 до Черемисла				
			9:00 до Підволочиск, Бродів гол. дворець				
			9:20 до Янова " " " дв. Підзамче				
			10:05 до Янова від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.				
			10:30 до Іцкан, Чорткова				
			11:00 до Кракова, Відня, Варшави, Праги				
			11:10 до Підволочиск, Бродів дв. головний				
			11:32 до " " " дв. Підзамче				
			4:15 до Кракова, Відня, Праги, Самбора				
			5:50 до Брухович від 15. мая до 14. вер. щод.				

ЗАМІТКА: Пора нічна чєсляєт ся від 6 годни вечером до 5 годни 59 минут рано

Час середно європейскій рїзняєт ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского — 12 год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Красіцких ч. 5.) удїляє пояснєнь в справах залізничних, продає білєти вського рода і розкладі їзди.

Ц. к. упр. гал. акц.

## Банк Гіпотечний

### Віддїл депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до перєхованя папєри вартістні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджєно подїбно як в інституціях заграничних т. зв.

#### Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужтєку і під власним ключєм, де безпечно і дискретно перєховувати може своє майно або важні документи.

Під тим вглядом поробив Банк гіпотечний як найдогідніш зарядження. Приписи дотично того рода депозитів одєржати можна безплатно у віддїлі депозитовий.